

TE WIREMU KARUWHA.

HE HURIHANGA RAU TAU, 1823 ki 1923.

(Na F. A. Bennett.)

NO te tau 1823 ka u mai a Te Wiremu Karuwha, Ki Nu Tireni nei. Tona ingoa iriiri ko Henare Wiremu. He kitenga tuatahi atu no te Maori i nga mowhiti, tapaina tonutia atu tona ingoa ko Te Wiremu Karuwha. He tangata nui rawa tenei i roto i nga whakahaere o Nu Tireni i roto i te rima tekau tau tuatahi o te nohonoho a te pakeha ki enei moutere. Koinei te hoa tuturu o tatou matua. Nana i takahi nga marae katoa o Aotearoa. Tona mana pena tonu te nui me te mana o nga tino rangatira ki nga marae Maori katoa. Kaore hoki he tangata i runga ake i a ia te mohio ki te reo Maori. Notemea ko te rau tau tenei o te unga mai o Te Wiremu Karuwha ki Nu Tireni, he wa tika tenei hei whakamaharatanga ma tatou ki nga mahi nui a tera kaumatua kua tae noatu nei ki tona okiokitanga. Ahakoa kua mate ia, kamui ana uri kei Nu Tireni nei e noho ana, me te mau tonu o te aroha ki te iwi Maori.

TONA TAMARIKITANGA.

I whanau mai ia i te tau 1772. Ko tona papa ko Tamati Wiremu he Weiri (Welsh). Ko Henare te tuatoru o ana tama. Ko te mahi i hiahiatia ai e tenei o ana tamariki he mahi i runga i nga manua (Navy) koira hoki te mahi a tona tipuna me ana papa tokotoru (uncles). Ko te tamaiti nei na tona whaea i ako